

A feladat állítása nem igaz. Ennek bizonyítására elég megadnunk egy olyan egész együtthatós, harmadfokú $p(x)$ polinomot, amelynek van 3 valós gyöke, de a $p(x) + c$ polinomnak semmilyen c mellett nincs 3 racionális gyöke.

Legyen $p(x) = x^3 - 2x^2 - 2x$. Ez nyilván teljesíti a feltételeket. (A három különböző valós gyök: $x_1 = 0$, $x_2 = 1 + \sqrt{3}$, $x_3 = 1 - \sqrt{3}$) Tegyük fel, hogy a $p(x) + c$ polinomnak van 3 racionális gyöke. Ezek felírhatók $\frac{p_1}{q}$; $\frac{p_2}{q}$; $\frac{p_3}{q}$ alakban, ahol p_i és q egész számok (q pozitív), és q a legkisebb közös nevező.

A gyökök és együtthatók közti ismert összefüggések alapján:

$$(1) \quad \frac{p_1 + p_2 + p_3}{q} = 2, \quad \text{vagyis } p_1 + p_2 + p_3 = 2q,$$

$$\frac{p_1^2 + p_2^2 + p_3^2}{q^2} = \frac{(p_1 + p_2 + p_3)^2}{q^2} - 2 \frac{p_1 p_2 + p_2 p_3 + p_3 p_1}{q^2} = 2^2 - 2 \cdot (-2) = 8,$$

vagyis

$$(2) \quad p_1^2 + p_2^2 + p_3^2 = 8q^2.$$

Viszont p_1, p_2, p_3 és q egész számok, tehát (1) csak akkor teljesülhet, ha valamennyi p_i páros, vagy ha a p_i -k közt 2 db páratlan és 1 db páros szám van. Ha ez utóbbi eset állna fenn, akkor $p_1^2 + p_2^2 + p_3^2 = 4k + 2$ lenne, mert páros szám négyzete $4l$ alakú, míg páratlan szám négyzete $4l + 1$ alakú, ez viszont ellentmond (2)-nek. Ha valamennyi p_i páros, azaz felírható $2p'_i$ alakban, az (1) és (2) összefüggésekből

$$p'_1 + p'_2 + p'_3 = q; \quad p_1'^2 + p_2'^2 + p_3'^2 = 2q^2.$$

Ekkor viszont

$$(p'_1 + p'_2 + p'_3)^2 = p_1'^2 + p_2'^2 + p_3'^2 + 2(p'_1 p'_2 + p'_2 p'_3 + p'_3 p'_1) = 2(q^2 + p'_1 p'_2 + p'_2 p'_3 + p'_3 p'_1).$$

Vagyis $(p'_1 + p'_2 + p'_3)^2 = q^2$ páros. Tehát q páros szám, a $\frac{p_1}{q}$; $\frac{p_2}{q}$; $\frac{p_3}{q}$ törteknek van q -nál kisebb közös nevezőjük, nevezetesen $q/2$, szemben kiinduló feltevésünkkel. Ezzel beláttuk, hogy a $p(x) + c = x^3 - 2x^2 - 2x + c$ polinomnak nem lehet 3 racionális gyöke.

Kiss György (Miskolc, Földes F. Gimn., IV. o. t.)